

egentlig denne, at hvis et Byraad skulde være saa besynderligt, at det hittede paa at lave et eller andet direkte lovstridigt eller ganske vitterlig skadeligt af den besynderligste Karakter, skulde Formanden kunne gribe ind og sige: Nej stop, dette her gaar ikke. Nu tror jeg, at saadanne Tilfælde ere meget sjældne, og hvis et saadant Tilfælde virkelig skulde indtræffe, ja, saa er jeg overbevist om, at Indenrigsministeriet opdager det nok. Derfor behøver man ikke at have en Mand sidende til at gennemgaa alle Forhandlingerne. Der vil altid være en tjenstvillig Sjæl i Byen, som indsender en vred Avis med Oplysning om, at den og den Skændselsgerning have de nu begaaet derude. Allerede nu kommer der talrige saadanne Breve og Avisudklip til Indenrigsministeriet, og til at passe paa den Slags Ting behøver man hverken Amtmanden eller denne enkelte Mand inde i Ministeriet.

Jeg lægger nogen Vægt paa, at man ikke her pludselig skyder Amtmanden ind. Ja, den højtærede Indenrigsminister har gjort opmærksom paa, at Amtmanden allerede nu har nogen Betydning for Købstæderne, idet Korrespondancen gaar gennem ham. Dette er imidlertid ikke lovbundet; det beror paa det Cirkulære, som det ærede Medlem fra Fredericia (Johannes Jensen) nævnde, og som i sin Tid vakte megen Uvillie i Købstæderne, og det virkelige Forhold er da ogsaa dette, at der har fra gammel Tid i vore Købstæder været megen Uvillie mod at faa Amtmanden som Melleminstans mellem Købstaden og Indenrigsministeriet. I gamle Dage var Stiftamtmanden Mellemedet; det ændredes i 1794. Under hele den følgende Tids mangfoldige Forhandlinger om Købstadstyrelsens Ordning var det fra Købstædernes Side stadig et Krav: Lad os blive fri for det Amtmandstilsyn, og dette blev sejrende ved den nye kommunale Ordning af 1868. Kun en Rest, om ærede Medlemmer ville, af det er bevaret i dette Korrespondanceforhold, der nu findes; men jeg tror ikke, man skal lade denne Rest atter vokse op til at blive noget nyt og livskraftigt, og det er det, jeg er bleven bange for ved at se, at man højtideligt sætter den i Forbindelse med Grundlovens § 91, og at det

ærede Medlem fra Slagelse (H. Neergaard) tillægger denne Bestemmelse saa overmaade megen Vægt.

De Skridt i Retning mod Højre, som synes mig at være i dette Lovforslag og i nogle af de faldne Udtalelser, have, saa vidt jeg kan se, en, om jeg saa maa sige, uskyldig Forklaring, og denne uskyldige Forklaring er en vis Tilbøjelighed til at indrette Købstædernes Forhold efter Landkommunernes, saaledes at disse blive Forbilledet. Nu føler jeg mig ikke overbevist om, at det er rigtigt saaledes fuldstændigt at gøre disse Forhold ensartede. Naar man gør det, følger man ganske vist et fransk Forbillede. Det er Tilfældet i Frankrig; men i Frankrig har man snarere overført de Regler, der svare til vore Købstadforhold, ogsaa til Landkommunerne. Hvis man vil foretage Udviklingen paa den Maade, at man gaar videre i Retning af at udvikle vort kommunale Selvstyre paa Landet under Indtrykket af de Forhold, der findes i Byerne, skal jeg ikke modsætte mig det; men naar man paa visse Punkter i Byerne har mere kommunalt Selvstyre end paa Landet, synes det mig uheldigt og urigtigt, om man vil sige, at det skal være ens, og derfor skulle vi trække os baglæns i en vis Forstand for Byernes Vedkommende. Jeg synes ikke, de praktiske Forhold ere ens. Der er den store Forskel, at alle disse Ting, der kunne være besværlige for en Sogneraadformand at tage sig af, fordi han ikke har noget fast Kontor, ere meget lettere at ordne i Byerne, hvor der bliver et Borgmesterkontor. Praktiske Grunde tale ikke for at gøre det ensartet her, og de almindelige Grunde tale for at bevare den størst mulige Frihed for Købstæderne og det størst mulige Omraade for Købstædernes kommunale Selvstyre.

Hovedtanken i Forslaget har imidlertid min Tilslutning, som den har Tilslutning fra vistnok saa godt som alle Sider her i Salen, og jeg haaber, vi uden Vanskelighed skulle komme over disse, om man vil, mere underordnede Spørgsmaal under de kommende Forhandlinger i Udvalget, saaledes at vi endelig en Gang kunne komme til et Resultat i denne ganske betydningsfulde Sag.